

VEDLEGG: Kjennetegn på et polarisert samfunn

1. Økende motsetninger og avstand mellom mennesker

- Individualisering og «selvkonstruksjon» av identitet og verdi
- Sterkere karakterisering og gruppering av mennesker ut fra kjønn, etnisitet, kultur og religion
- Minoritetsgrupper blir særlig utsatt for stigmatisering og utenforskap
- Mindre tåleevne for enkeltmennesker og grupper som er annerledes – sterkere segregering (holdningsmessig og fysisk)
- Økende økonomiske og sosiale forskjeller i befolkningen
- Økende segregerte bo-områder med mange innvandrere i større byer

Eksempler:

Økt fremmedfrykt og skepsis til innvandrere, rasisme, antisemittisme, islamofobi
Identitetspolitikk og fellesskap defineres ut fra at ens identitet knyttes sterkere til kjønn, etnisitet, kultur og religion
Wokeisme

2. Felleskultur og fellesverdier svekkes

- Relativisering og fallende respekt for normer og fellesverdier som tidligere ble tatt for gitt
- Verdimessig pluralisme, sekularisering og kunnskapsmangel
- Svekket tåleevne for andres meninger
- Religion brukes politisk som fellesskapsmarkør mot andre religiøse grupper
- Raske endringer i arbeidslivet
- Kunstig intelligens

Eksempler:

Fallende respekt for internasjonal lov og menneskerettigheter
Fellesskap splittes opp i nye grupperinger («vi» holder sammen mot «de andre»
Religiøs nasjonalisme

3. Økt politisk spenning gir en mer utrygg verden

- Partier i ytterkantene øker sin oppslutning, men sentrumspartier svekkes
- Populistiske partier har framgang, mobiliserer på tema som polariserer
- Interessegupper (økonomisk, religiøst m.m.) utenfor de tradisjonelle politiske partiene, øker sin politiske innflytelse
- Militær opprustning og beredskap settes opp mot bistand og humanitær støtte og velferd
- Klima- og naturkrise skaper økt framtidsfrykt

Eksempler:

Økning i nasjonalisme og høyrepartier
Nye interessegupper med økt og uklar politisk innflytelse
Mer ustabile regjeringskoalisjoner, høyrepopulistiske partier i Europa, USA under Trump, Russland – Ukraina, Midtøsten

4. Ytringsfriheten er under press

- Det offentlig ordskifte blir mer unyansert

- Hard tone i offentlig debatt, sterke motsetninger «selger» og gir økt «underholdningsverdi» og inntekter til mediebedrifter
- Økende toleranse i offentligheten for meninger som tidligere ble regnet som ekstreme
- Sosiale medier gir frislipp for meningsmangfold – også ytterliggående meninger og hatefulle ytringer
- Sosiale medier innbyr til oppslag som vekker oppsikt og forenkler for å gi mange klikk og likes
- Digitale fellesskap erstatter i økende grad fysiske fellesskap mellom mennesker og kan føre til ensomhet og isolasjon

Eksempler:

Flere regimer innskrenker ytringsfrihet og forsamlingsfrihet/rett til demonstrasjoner (Russland, USA, Israel m.fl.)

Trumps løgner

Nye medier uten redaksjonell styring

Sosiale medier